МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
«ТЮМЕНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
Тобольский педагогический институт им. Д.И.Менделеева (филиал)
Тюменского государственного университета

УТВЕРЖДАЮ
Директор
_______________ Шилов С.П
«28» _______ 2020 г.

ОЦЕНОЧНЫЕ МАТЕРИАЛЫ ПО ДИСЦИПЛИНЕ
ПРАКТИКУМ ПО ТАТАРСКОМУ ПРАВОПИСАНИЮ
44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Профили начальное образование, изобразительное искусство
и декоративно-прикладное искусство
Форма обучения: очная

1. **<u>Паспорт оценочных материалов по дисциплине</u>**

№ п/п	Темы дисциплины (модуля) / Разделы (этапы) практики* в ходе текущего контроля, вид промежуточной аттестации (зачет, экзамен, с указанием семестра)	Код и содержание контролируемой компетенции (или ее части)	Наименование оценочного средства (количество вариантов, заданий и т.п.)
1	2	3	4
1.	Татарское правописание. Предмет и объект дисциплины.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Реферат. Тестирование. Вопросы к экзамену.
2.	Орфография как наука.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Реферат. Тестирование. Вопросы к экзамену.
3.	Орфографические нормы современного татарского языка: правописание окончаний.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Реферат. Тестирование. Вопросы к экзамену.
4.	Орфографические нормы современного татарского языка: правописание частиц.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Реферат. Тестирование. Вопросы к экзамену.

		современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	
5.	Орфографические нормы современного татарского языка: правописание заимствованных слов.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Самостоятельная работа. Тестирование. Вопросы к экзамену.
6.	Пунктуационные нормы современного татарского языка.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Самостоятельная работа. Тестирование. Вопросы к экзамену.
7.	Однородные члены предложения.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Самостоятельная работа. Тестирование. Вопросы к экзамену.
8.	Осложение предложения модальными словами (обращениея, вводные слова и конструкции)е слова	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в учебном процессе.	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Самостоятельная работа. Тестирование. Вопросы к экзамену.
9.	Пунктуация в сложном предложении.	**ПК-1:** Способен осуществлять обучение учебному предмету на основе использования предметных методик с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающихся. **ПК-2:** Способен применять современные информационно-коммуникационные технологии в	Вопросы к практическому занятию. Устный ответ. Самостоятельная работа. Тестирование. Вопросы к экзамену.

		учебном процессе.	

2. **<u>Виды и характеристика оценочных средств</u>**

1. **Устный ответ**

Устный ответ представляет собой сообщение небольшого объема, свободной композиции, передающего индивидуальные впечатления, суждения, соображения автора об обозначенной проблеме. Тема доклада выбирается студентом самостоятельно из предложенных преподавателем.

При оценивании работы учитывается полнота и глубина раскрытия темы, оригинальность и самостоятельность суждений, логичность и последовательность раз

2. **Реферат**

Выполнение реферата предполагает осмысление студентом научных работ по теме, заявленной в названии реферата, рассмотрение степени изученности заявленной проблемы с изложением наиболее значимых дискуссионных теорий, формулирование выводов относительно проблемы исследования. Тема работы выбирается студентом самостоятельно из предложенных преподавателем.

Выполнение реферата включает в себя следующие этапы:

- выбор темы,
- подбор и систематизацию материалов научно-исследовательской литературы,
- выделение важных моментов исследований по избранной теме,
- самостоятельное осмысление конкретной проблемы, представленной в изученной литературе,
- оформление реферата.

При оценивании работы учитывается объем изученных источников, полнота и глубина раскрытия темы.

<u>Собеседование</u>

Собеседование – средство контроля, организованное как специальная беседа преподавателя с обучающимся по контрольным вопросам и по темам изучаемой дисциплины, целью которой является выяснение объема знаний обучающегося по определенному разделу, теме, проблеме и т.п., проводится в устной форме.

<u>Промежуточная аттестация</u>

Все обучающиеся допускаются к прохождению промежуточной аттестации независимо от итогов текущего контроля. При промежуточной аттестации обучающихся по экзамену применяется система оценивания: «неудовлетворительно», «удовлетворительно», «хорошо», «отлично».

Оценка может быть выставлена по итогам текущего контроля, если студент продемонстрировал на протяжении семестра совокупность осознанных и структурированных знаний по дисциплине. Студент может отказаться от выставления оценки без экзамена и сдать его.

При проведении экзамена обучающийся после предъявления зачетной книжки выбирает экзаменационный билет в случайном порядке. Экзаменационный билет состоит из двух теоретических вопросов по темам, изученных в рамках лекционных и семинарских занятий. На экзамене на подготовку отводится 40 минут. При подготовке допускается составление краткого конспекта ответа. По ходу ответа или после ответа возможны уточняющие и дополнительные вопросы экзаменатора.

3. **<u>Оценочные средства</u>**

Образцы заданий для самостоятельной работы

Задание №1

Тиешле тыныш билгеләрен, күп нокталар урынына төшереп калдырылган хәрефләрне куеп һәм җәяләрне ачып, текстны языгыз. Шуларга кагылышлы орфографик һәм пунктуацион кагыйдәләрне исегезгә төшерегез.

Ка...ннар турында әкият

Ка...ннар шаула...ына карап торганыгыз бармы сезнең? Карагыз әле әнә нәзек билле ка...н яш...ләрен күрәсезме? Алар бар(ы)сы(да) ко...шка караган. Ко..ш ка...ннарның яшә... чыганагы х...ялы. Әмм... алар бу х...ялларына бер...акыт(та) да ирешә алма...чаклар юк. Ка...ннар моны үзләре(дә) беләләр. Беләләр шуңа күрә(дә) мә...ә...этләрен ка...ннар арасыннан ...злиләр.

Күрәсезме әнә бер ка...нның туры з...фа булып үсеп килгән кә...сәсе кинәт бер як читкә та...пылыбрак киткән. Әйе ул нәк... шушы урында ...нәшәсендәге ка...н сыл...ына гашыйк булган. Күрәсезме? Ләкин ка...н кызы горур зат икән сер бирмичә ...аман туп-туры үсә барган. Җаны(да) бар икән бер колач ара ме...гәч ул ка...н егете ягына таба а...ышкан һәм аларның ак беләкләре беләккә кагылган чәчләре чәчкә үрелгән моңнары ша...лары а...аздаш булган... Алар шулк...дәр бәхетле бәхетле!

Өч...нче бер ка...н бик карт ка...н бөк(ер)әеп зәг...ф...ләнеп беткән бер кулбашы бөт...нләй(дә) аска салынып төшкән. Янын(да) гына мә...ә...әте(дә) бар икән. Ул шундый ук карт әмм... ак с...лулыгын горурлыгын югалтмаган Менә кем өч...н саргаеп яши икән безнең ка...ныбыз! Горур мә...ә...әт каршында башын игән карт агач миңа кызганыч т...елды.

Мин булсам сер бирмичә башны югары күтәреп мәг...р...р яшәр идем. Шулай яшәгәндә генә сөйгән ярлар үз итә шулай яшәгәндә генә сине матур язмыш көтә!

Табиг...т... менә шундый әкият сөйләде миңа. (Г.Гыйльманов)

Задание №2

Тиешле тыныш билгеләрен, күп нокталар урынына төшереп калдырылган хәрефләрне куеп һәм җәяләрне ачып, текстны языгыз. Шуларга кагылышлы орфографик һәм пунктуацион кагыйдәләрне исегезгә төшерегез.

Ипекәй

Бала теле ачылганда иң беренче “әннә” “мәммә” сүзләрен әйтә. Ана һәм ризык. Ана җан бирүче ә ризык яшәтүче. Ана белән ризыктан башка җир й...з...ндә тереклек булмас иде.

Ризык дигәнебез беренче чиратта ул икмәк. Икмәк барлык ризыклардан өст...н тора бик күп ризыклар икмәктән башлана икмәккә кайтып кала. Икмәк булмаса иң зат иң бә...ле әйберләрнең(дә) к...ммәте бетә.

Мин үзем икмәкне кеше өчен иң кирәкле ризык итеп кенә түгел ә илнең иң зур ба...лыгы дә...ләтнең төп к...әте дип(тә) саныйм. Чыннан(да) илдә дә...ләт кулында икмәк җитәрлек булмаса ...алык тук бөтен яши алыр идем...ни?

Икмәк җитмәгән елларны без күреп уздырдык. Аның нәрсә икәнен я...шы беләбез алтын бәр...бәренә әллә ка...лардан китертергә туры килде ул икмәккәйне.

<u>Халык икмәкнең к...дерен кытлык елларында гына түгел (һәр)вакыт(та) иң уңган чакларында да бик я...шы белгән.</u> Ул аны юкка-барга әрәм-шәрәм итмәгән саклап тоткан ничек(тә) запас белән тор...рга тырышкан. Чөнки ел елга охшап килми быел бар ә киләсе елда аның у...мавы, аз бул...ы мөмкин. Безнең татар халкында исә икмәккә х...рмәт а...руча зур иде. “Ипекәй” дип к...дерләп кенә йөртә иде ул аны.

Безнең беренче ризыгыбыз булган икмәккә кеше и...т...бары кеше мә...әббәте кирәк. Бары шул чакта гына муллыкка ирешеп булачак. (Ә.Еники)

(Сызылган җөмләдә сүз төркемнәрен билгеләгез)

Образцы тестовых заданий

1. Алфавит нәрсә ул?

   а) авазлар һәм хәрефләр;

   б) язудагы барлык хәрефләр;

   в) хәрефләрнең кабул ителгән тәртиптә бер-бер артлы урнашуы.

2. Алгы рәт сузыкларын күрсәтегез:

   а) ә, э, ө, ү, и, е

   б) а, ы, о, у

3. Югары күтәрелешле сузыкларны күрсәтегез:

   а) у, ү, и

   б) о, ө, ы

   в) а, ә

4. Ирен-ирен тартыкларын күрсәтегез:

   а) п, б, м, w

   б) в, ф

5. Хәреф саны белән аваз саны туры килгән сүзләрне күрсәтегез:

   а) төньяк, маэмай, ниһаять, берьюлы

   б) микъдар, вәгъдә, мәгълумат

   в) яфрак, ерак, яңгыр, юка, буа

   г) бака, чикләвек, үзенчә, гөжли, төтенле

6. **П, К** тартыклары сүз азагында килеп, аннан соң сузык авазга башланган сүз килсә, **П, К** авазлары...

   а) яңгыраулаша

   б) төшеп кала

   в) үзгәрми

7. Язылышы әйтелешенә туры килгән сүзләрне күрсәтегез:

   а) каләм, борын, гадәт, бөре, дикъкать

   б) яшел, ерак, елан, яра, юка, юкә

   в) бала, әни, үсемлек, урындык

8. Тартык авазга тәмамланган иҗек...

   а) ачык иҗек

   б) ябык иҗек

9. Басымы беренче иҗеккә төшкән сүзләрне күрсәтегез:

а) ятма, көлмә, сөйләгез, эшләгез, тимәгез

б) әнә, янә, барма, килмә, һаман, ләкин, әмма

в) бара, барабыз, алсын, кызыл, татарча, карармын

10. **Ь** хәрефе кайсы очракта аеру билгесе булып килә?

а) рус теленнән кергән сүзләрдә;

б) алдагы иҗекләрнең нечкәлеген белдергәндә;

в) кушма сүзләрдә тамыр **я, ю, е** хәрефләренә башланса.

11. Күп нокталар урынына нинди хәрефләр язарга кирәк?

Ма...май, тә...мин, тә...сир.

а) өчесендә дә **к** хәрефе;

б**) к, э, ә** хәрефләре;

в) өчесендә дә **э** хәрефе.

12. Сүзләрдә ни өчен **ь** билгесе языла?

Кәгазь, шагыйрь, канәгать.

а) иҗекнең нечкәлеген күрсәтү өчен;

б) алдагы тартыкның нечкәлеген белдерү өчен;

в) сүзләрне аеру өчен.

13. Нинди сүзләр омонимнар дип атала?

а) әйтелеше төрле, мәгънәсе бер үк сүзләр;

б) капма-каршы мәгънәле сүзләр;

в) язылышы бер үк, әйтелеше төрле сүзләр;

г) язылышы яки әйтелеше бер, мәгънәсе төрле сүзләр.

14. Фразеологик берәмлекне табыгыз.

а) Бүгенге эшне иртәгә калдырма.

б) Өрми дә, җибәрми дә. Ул нәрсә?

в) Бүрәнә аша бүре куу.

г) Ямьле дә соң Идел буйлары!

15. Болар нинди сүзләр?

Казый, талак, зәхмәт, ярлык, золым.

а) неологизмнар;

б) архаизмнар

в) гомумкулланылыштагы сүзләр.

16. Метафораларны күрсәтегез:

а) кара урман, кара көчләр, кара мунча, кара халык

б) татар йоклый, кулы уйнаган, каләме үткен

17. Антонимнар...

а) төрле мәгънәле сүзләр

б) капма-каршы мәгънәле сүзләр

18. Архаизмнарны аерып күрсәтегез:

а) алпавыт, морза, өяз, чабата, ярлык, камзол

б) мөгаллим, хөррият, җиһан, мәмләкәт

19. Лингвистик сүзлекләргә керә...

а) аңлатмалы сүзлекләр

б) энциклопедик сүзлекләр

20. Жаргон сүзләрне билгеләгез:

а) тастымал, шәлтөп, астыган, тың, тос

б) йорт, агач, урман, бишек, чишмә, чалгы

в) шылу, чумара, чувиха, тачка, лох

21. Ономастика...

а) сүзнең килеп чыгышын өйрәнә

б) ялгызлык исемнәрен өйрәнә

в) торак исемнәрен өйрәнә

22. Тамыр дип нәрсә атала?

а) сүзнең төп кисәге;

б) лексик мәгънәне белдерә торган кисәк;

в) сүзнең төп мәгънәле кисәге.

23. Сүзнең иң кечкенә мәгънәле кисәге...

а) тамыр

б) морфема

в) кушымча

24. Ясалма сүзләр...

а) тамырга кушымча ялганып ясалалар

б) тамырга ясагыч кушымча ялганып ясала һәм яңа мәгънә белдерә

в) яңа мәгънә белдерә

25. Төр кушымчалары...

а) бер сүздән икенче яңа сүз ясыйлар

б) шул ук сүзнең кечерәйтү, иркәләү, дәрәҗә, юклык, төркемчә, заман төрләрен төзиләр

в) сүзне сүзгә бәйләү хезмәтен үтиләр

26. Бер үк тамырдан, төрле кушымчалар ялгап

а) синонимнар ясап була

б) тамырдаш сүзләр ясап була

в) антонимнар ясап була

27. Ясалма сүз бер сүзгә...

а) бер яки берничә ясагыч кушымча ялганып ясала

б) тартым, сан, килеш кушымчалары ялганып ясала

в) ике сүзне кушу юлы белән ясала

28. Кушма сүз...

а) һәрвакыт кушылып язылмый

б) һәрвакыт кушылып язылa

29. Соңгы авазы калын әйтелгән сүзләргә ...

а) нечкә кушымча ялгана

б) калын кушымча ялгана

30. Төрләндергеч кушымчалар...

а) бер сүзне икенче сүз белән бәйләү өчен, тартым, килеш яки зат-сан белән төрләндерәләр

б) бер сүздән икенче яңа сүз ясый

в) шул ук сүзнең кечерәйтү, иркәләү, дәрәҗә, юклык төркемчә, юнәлеш, заман төрләрен төзи

31. Сызыкча аша язылган түбәндәге сүзләр (кып-кызыл, ямь-яшел, турыдан-туры, тау-таш) парлы сүзләрме?

а) юк

б) әйе

32. Рәвеш нәрсәне белдерә?

а) предметның билгесен;

б) эш-хәлнең билгесен;

в) эш-хәл, хәрәкәтне.

33. Рәвешнең үзенә генә хас нинди билгесе бар?

а) зат-сан белән төрләнә;

б) исемләшә;

в) төрләнми.

34. Җөмләләрдә рәвешләр нинди җөмлә кисәге булып килгәннәр?

Шактый биек ярда басып торабыз. Бүген дә кыр казларын күзәтәбез. Быел, нидәндер, алар бик аз.

а) хәл, хәл, хәл, хәл, хәбәр;

б) хәл, аергыч, хәбәр, хәл, хәл;

в) ия, хәл, аергыч, хәл, хәбәр.

35. Сыйфатның дәрәҗәсен әйтегез.

Җете кызыл.

а) кимлек;

б) чагыштыру;

в) гади;

г) артыклык.

36. Исемнәргә кушымчалар түбәндәге тәртиптә ялгана:

а) башта – килеш, аннан соң тартым кушымчасы;

б) башта – тартым, аннан соң килеш кушымчасы;

в) башта – күплек, аннан соң тартым кушымчасы.

37. Мәгънәләре буенча һәм вазифаларына карап, алмашлыклар

а) 5 төркемчәгә бүленә;

б) 6 төркемчәгә бүленә;

в) 7 төркемчәгә бүленә.

38. Җыю саннары җөмләдә исемне ачыкламый, аларның саналмышлары булмый. Шуңа күрә алар җөмләдә

а) аергыч була алмый;

б) күбесенчә тәмамлык булып киләләр;

в) баш кисәкләр генә булалар.

39. Микъдар саны

а) предметның төгәл исәбен белдерә;

б) предметның тәртип буенча санын белдерә;

в) предметның якынча исәбен белдерә;

г) предметлык төшенчәсен белдерә.

40. Сан, саналмышыннан башка килгәндә,

а) җөмләнең иярчен кисәкләре генә булып килә ала;

б) тартым һәм килеш белән төрләнә;

в) җөмләнең баш һәм иярчен кисәкләре булып килә ала.

41. Хәзерге заман хикәя фигыль

а) сөйләү моментына кадәр башкарылган эшне белдерә

б) сөйләү моментында башкарылган эшне белдерә

в) сөйләү моментыннан соң башкарылачак эшне белдерә.

42. Затланышлы фигыльләрдә зат яки предметның эше, хәрәкәте, торышы

а) төрле кушымчалар ярдәмендә белдерелә

б) махсус кушымчалар ярдәмендә белдерелә.

43. Затланышсыз фигыльләр:

а) хикәя фигыль, боерык фигыль, шарт фигыль

б) сыйфат фигыль, хәл фигыль, исем фигыль, инфинитив

в) барлык фигыльләр дә.

44. Җыючы теркәгечләр:

а) ләкин, ә, әмма, бәлки, тик, фәкать

б) һәм, да, тагы, янә, ни...ни

в) яки, я, яисә

45. Ымлыклар ярдәмендә...

а) тавыш белдерелә

б) хис, тойгы, теләк, ихтыяр белдерелә

в) образ белдерелә

46. Эндәш сүз алдыннан килгән **и** ымлыгы...

а) өтер белән аерыла

б) өтер белән аерылмый

47. Туры тәмамлык - ...

а) ияртүче сүзгә төшем килешеннән тыш кушымчалар белән ияреп килүче тәмамлык

б) төшем килеше кушымчасы алган тәмамлык

48.Хөкүмәт учреждениеләренә бирелгән исемнәрдәге һәм мактаулы исемнәрдәге барлык сүзләр дә...

а) баш хәрефтән язылмый

б) баш хәрефтән языла

49. Урын-вакыт килешендәге исемнәргә -гы, -ге, -кы, -ке кушымчалары ялганып, ...

а) урын яки вакыт буенча билге белдерүче нисби сыйфатлар ясала

б) төрле дәрәҗәдәге сыйфатлар ясала

50. 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 ...

а) гарәп цифралары

б) рим цифралары

51. Сорау алмашлыклары: …

а) кем, нәрсә, ни, нинди, кайсы, ничә, ничек, кайда, кайчан, ни эшли

б) кем, нәрсә, ни, нинди, кайсы, ничә, ничек, еайда, кайчан

52. Тамыр рәвешләр: ...

а) тегеләй, болай, татарча, коштай, эттәй

б) аз, еш, күп, сирәк, соң, тиз, шәп, элек, шактый

53. Хикәя фигыль...

а) боеруны, эш кушуны белдерә

б) эш, хәл, хәрәкәтнең булуын (булмавын) белдерә

в) эш яки хәлнең булуы (булмавы) өчен кирәкле шартларны белдерә

54. Хәзерге заман хикәя фигыль 2нче зат боерык фигыльгә...

а) –а, -ә, -я, -ю кушымчалары ялганып ясала

б) –а, -ә, -ый, -и кушымчалары ялганып ясала

55. Үткән заман сыйфат фигыль боерык фигыльгә...

а) –ган, -гән, -кан, -кән кушымчалары ялганып ясала

б) –ганчы, -гәнче, -канчы, -кәнче кушымчалары ялганып ясала

56. Инфинитивның сирәк кулланыла торган төре...

а) –мас + ка, -мәс + кә кушымчалары белән ясала

б) –ырга, -ергә, -аргә, -әргә кушымчалары белән ясала

в) –мак, -мәк кушымчалары белән ясала

57. Җыючы теркәгечләр:...

а) ләкин, ә, әмма, бәлки, тик, фәкать

б) һәм, да, дә, та, тә, янә, тагын, ни...ни

в) яки, я, яисә

58. Ымлыклар ярдәмендә...

а) тавыш белдерелә

б) хис, тойгы, теләк, ихтыяр белдерелә

в) образ белдерелә

59. Төшем юнәлешендәге фигыльләрне күрсәтегез:

а) барган, эшләрләр, киткәннәрдер, килмәс

б) юынган, киенгәндер, карангач

в) рәшәткәләнгән, рәтләнеп, җилләнеп, карланып

60. Хәл фигыльләр...

а) гел мөстәкыйль кулланылалар

б) төп фигыльгә ияреп яки мөстәкыйль кулланылалар

в) икенче бер фигыльгә ияреп, аның алдыннан килә

61. Бәйлекләр...

а) ас, өс, арт, ал, ян, як, урта, эч, тыш, буй

б) белән, өчен, аркылы, аша, саен, хәтле, чаклы, соң, башка, бүтән

62. Аваз ияртемнәре ярдәмендә...

а) хис, тойгы белдерелә

б) теләк, ихтыяр белдерелә

в) тавыш яки образ белдерелә

63. Кайтым юнәлешендәге фигыльләрне күрсәтегез:

а) каршылый, китмәдем, өйрәттең, булмадык

б) кырынганда, юынмыйча, киенсәк, тешләнгән

в) уйлана, бизәнә, юынды, сөртенде

64. Сүзләрдә тезүле бәйләнеш...

а) тезүче теркәгечләр ярдәмендә яки тезү интонациясе ярдәмендә белдерелә

б) кисәкчәләр, бәйлекләр, бәйлек сүзләр ярдәмендә белдерелә

65. Ияртүле бәйләнеш...

а) үзе генә дә сөйләм барлыкка китерә ала

б) үзе генә сөйләм барлыкка китерә алмый

66. Әйтү максаты ягыннан җөмләләр...

а) ике төрле була: гади һәм кушма җөмләләр

б) өч төрле була: хикәя, сорау, боерык җөмләләр

67. Бер составлы җөмләләр...

а) исем (атау) һәм фигыль җөмләләр

б) ким җөмләләр

68. Кушма җөмлә дип...

а) ике яки берничә хәбәре булган җөмләгә әйтәләр

б) ике яки берничә җөмләдән торган җөмләне әйтәләр

69. Иярчен җөмләләр мәгънәләре ягыннан...

а) аналитик һәм синтетик булалар

б) иярчен ия, хәбәр, аергыч, тәмамлык, шарт, вакыт һ.б. булалар

70. Синтетик иярчен җөмлә белән баш җөмлә арасына

а) өтер, нокталы өтер, сызык куелырга мөмкин

б) бер генә билге – бары тик өтер генә куелырга мөмкин

в) теләсә нинди тыныш билгесе куела ала

71. Сүзтезмә...

а) нәрсә дә булса турында хәбәр итә

б) кимендә ике мөстәкыйль мәгънәле сүз, ачыклаулы мөнәсәбәткә

кереп, бер төшенчә белдерә

72. Кереш сүзләр...

а) теләсә нинди фикерне белдерә ала

б) фикерне йомгаклый, фикернең гадәтилеген, чикләүне, икеләнү һәм шикләнүне белдерә

в) фикерләрне санау тәртибен, игътибар җәлеп итүне, фикернең шиксез икәнлеген, фикернең чыганагын, сөйләүче тойгыларын белдерә

73. Атау җөмләләрдә баш кисәк ролендә...

а) исемнәр, сыйфатлар, саннар, алмашлыклар килә

б) алмашлык, фигыль, аваз ияртемнәре дә килергә мөмкин

74. Сүзләр арасында аныклаулы мөнәсәбәт булганда, ...

а) ияруче сүз ияртүче сүздән һәрвакыт алдан килә

б) ияруче сүз ияртүчедән соң да, алда да килергә мөмкин

75. Бер составлы җөмләләрдә оештыручы үзәк...

а) бер генә була, икенчесен өстәп тә булмый

б) оештыручы үзәк – ике – ия һәм хәбә була

76. Гади җөмләдә...

а) ике яки икедән күбрәк хәбәрлек була

б) бер генә хәбәрлек була

Примерные вопросы к экзамену

1. Татар телендә тыныш билгеләре.
2. Татар телендә тыныш билгеләре куюның төп принциплары.
3. Тыныш билгеләре куюның кыен очраклары.
4. Аерымланган хәлләр һәм алар янында тыныш билгеләре.
5. Алынма сүзләр һәм аларны дөрес язу кагыйдәләре.
6. Ялгызлык исемнәренең дөрес язылышы.
7. Татар телендә гарәп-фарсы алынмалары һәм аларны куллану сфералары.
8. Аерымланган аныклагычлар янында тыныш билгеләре.
9. Көндәлек тормышта кирәкле эш кәгазьләре.
10. Тартымлы исемнәрнең килеш белән төрләнеше.
11. Инфинитив фигыль кушымчаларын дөрес ялгау кагыйдәләре.
12. Татар телендә фамилия ясаучы кушымчалар.
13. Аналитик иярченле кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре.
14. Синтетик иярченле кушма җөмләләрдә тыныш билгеләре.
15. Баш хәрефләр орфографиясе.
16. Сызык куелу очраклары.
17. Ъ һәм ь билгеләрен куллану очраклары.
18. Кече тел тартыклары [к],[ғ] авазлары кергән сүзләрне дөрес язу кагыйдәләре.
19. Мөстәкыйль сүз төркемнәре.
20. Модаль сүз төркемнәре.
21. Ярдәмлек сүз төркемнәре.
22. Саннарның дөрес язылышы һәм кулланылышы.
23. Фигыль сүз төркеме. Аңа хас категорияләр.

24. Фигыль төркемчәләре. Аларның кушымчалары.